

landsretten og Højesteret så sagt helt konkret? Det tror jeg vil være en meget spændende øvelse.

Så er der det tredje punkt, nemlig at det er det offentlige som institution, der tager stilling til, om det offentlige vil finde sig i, at der kommer en retssag mod det offentlige. Sagen vedrørende Maastrichttraktaten var i bund og grund meget interessant. Den gik hele vejen op, da en gruppe på ti aktivister – den blev kaldt »Ti danske borgere« – på trods af at de i første omgang havde fået afslag af Civilretsdirektoratet på at få fri proces, for overhovedet at finde ud af, om de havde søgsmålskompetencen. Da de så fik søgsmålskompetencen, endte det naturligvis også med, at de fik fri proces. Men man skal have en høj grad af aktivisme og en høj grad af et lyst sind, før man kaster sig ud i at føre en sag, når Civilretsdirektoratet har meddelt afslag på fri proces.

Kl. 17.00

Jeg ser frem til, at vi får nogle gode diskussioner i Folketingets Retsudvalg, og holder mig på dydens smalle sti. Vi kunne overhovedet ikke drømme om at sende det til afstemning her i Folketingssalen, men en af de måder, hvorpå vi kan få rejst en debat, er bare ved, at vi tager den her type beslutningsforslag, kaster os ud i det og så på forskellig vis forholder os politisk til det.

Så tak for en pæn behandling.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Anne Baastrup's seneste bemærkninger har jo næsten frataget mig lysten til at tage ordet, for når jeg brugte udtrykket syndens vej, så var det jo ikke for at klandre SF, fordi de har rejst denne her meget nyttige og vigtige debat, men fordi jeg jo meget nødt vil have gentaget det slagsmål, vi har haft tidligere på dagen, hvor nogle med afstemning har ønsket at gennemtrumfe højere strafferammer på et tidspunkt, hvor man ikke har fået resultatet fra Straffelovrådet. Derfor er jeg glad for, at fru Anne Baastrup har taget så nøgternt på situationen, at hun siger, at vi skal have en god debat, vi skal have en beretning i Retsudvalget.

Det er jo den rigtige måde at gøre det på. Der er intet i vejen for, at vi holder en nuanceret og en grundig debat her i Folketinget, hvor vi forbereder os til den lovgivning, som skal komme på et senere tidspunkt. Så al mulig støtte fra Det Radikale Venstre.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 73: Forslag til lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 6/11 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 74: Forslag til lov om ændring af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse og forskellige andre love. (Tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v.).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 6/11 2002).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

For Venstre er det afgørende, at vi har et smidigt og fleksibelt voksen- og efteruddannelsessystem. Systemet skal være til for brugerne, dvs. den enkelte, som ønsker opkvalificeringen, og den enkelte virksomhed, som har brug for nye og andre kompetencer for at kunne klare sig i konkurrencen i dag, men bestemt også i morgen.

I Venstre er vi derfor positive over for de to forslag, som ministeren har fremsat i forlængelse af ministerens handlingsplan »Bedre uddannelser«.

Som led i regeringens strategi for bedre uddannelser har ministeren igangsat en faseopdelt proces med henblik på forbedring af den er-

hvervsrettede uddannelse. Første fase indebar ændret økonomistyring, som bl.a. betød, at den såkaldte AUF-skatteskrue blev fjernet.

Anden fase indebar en enstrengt institutionsstruktur, hvor uddannelsesinstitutionerne i højere grad end tidligere har mulighed for at samtænke det samlede udbud af uddannelser.

Nu står vi så over for lovforslagene i fase tre. Lovforslagene lægger op til samordning mellem arbejdsmarkedsuddannelserne og EUD-enkeltfag fra de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser. Målet med lovforslag nr. L 73 er at bidrage til at sikre målgruppen relevante faglige kvalifikationer, herunder at sikre deltagerne et smidigt tilbud af uddannelse i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov samt give kortuddannede gode muligheder for at opnå formel kompetence inden for de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser.

Arbejdsmarkedsuddannelserne vil med forslagens vedtagelse blive udviklet med henblik på at uddanne personer op til faglært niveau inden for beskrevne kompetenceområder. Men hele virksomheder vil også kunne deltage i kurserne, hvis dette skønnes at have betydning for f.eks. implementering af nye processer i virksomheden.

Forslaget betyder således, at der f.eks. ikke udvikles arbejdsmarkedsuddannelser til teknikere. Teknikernes efteruddannelse vil i fremtiden skulle sikres gennem videreuddannelsessystemet for voksne.

Der har været udtrykt betænkelighed forud for forslagens fremsættelse ved, at arbejdsmarkedsuddannelserne vil komme under pres i den nye struktur. Det er Venstres opfattelse, at arbejdsmarkedsuddannelserne faktisk får gode muligheder for at udfase under de nye betingelser, som dette lovforslag lægger op til.

AMU-uddannelserne skal således supplere de øvrige erhvervsrettede uddannelses tilbud og vil fortsat have et særkende ved hurtigt og smidigt at kunne indrettes på erhvervslivets og medarbejdernes behov. Forslaget lægger altså op til, at AMU-uddannelserne også i fremtiden kan udbydes som deltids-, fuldtids- eller fjernundervisning.

Samtidig lægges der op til, at enkeltpersoner kan aflægge prøve i AMU-fagene uden forudgående undervisning, hvilket vil forbedre adgangen til at få godkendt kompetencer, som erhverves på anden vis.

Lovforslaget lægger også op til, at der inden for AMU-uddannelserne kan tilrettelægges særlige forløb for flygtninge og indvandrere, hvilket er meget positivt, da vi i højere grad end i dag skal drage nytte af de kvalifikationer, som udlændinge medbringer, når de kommer til Danmark, uden at de nødvendigvis skal gennemgå en flerårig uddannelse her.

Der bliver også forbedret adgang til at tilrettelægge individuelle eller holdbaserede kompetenceafklaringsforløb for andre, som ikke nødvendigvis har en såkaldt fuld uddannelse.

Forslaget lægger imidlertid også op til at undgå overlappning mellem de forskellige udbud af uddannelser, og vilkårene for de enkelte uddannelses typer som arbejdsmarkedsuddannelser i EUD i enkeltfag gøres sammenlignelige.

Til slut vil jeg knytte et par kommentarer til lovforslag nr. L 74. Lovforslaget er et samlet forslag, som indeholder en række konsekvensændringer af lovforslag nr. L 73. Lovforslaget lægger op til, at loven om åben uddannelse som hovedregel bliver tilskudslov for de uddannelser, som er omfattet af lovforslag nr. L 73, det vil f.eks. sige arbejdsmarkedsuddannelserne.

Samtidig lægger lovforslag nr. L 74 op til ændringer i adgangen til godtgørelse under voksen- og efteruddannelse, hvor hovedreglen bliver, at personer med uddannelse op til faglært niveau samt personer med videregående uddannelse, der ikke har brugt denne inden for de seneste 5 år, får adgang til godtgørelse efter de gældende regler.

Samtidig betyder frafaldet af adgangskravet til AMU, at personer på 19 år får de samme rettigheder som f.eks. 24-årige, hvilket er positivt.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at det er formålstjenligt, at det med lovforslaget præciseres, at markedsføringen af uddannelses tilbuddet skal ske i overensstemmelse med lovens formål. Det er nemlig vigtigt, at ressourcerne afsat til arbejdsmarkedsfleksibilitet også bruges sådan i praksis.

I Venstre hilser vi de to forslag velkommen og ser frem til forslagernes videre behandling.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører, om Venstre fortsat ønsker at fastholde AMU-programmet, som vi kender det i dag, som noget ganske unikt til at varetage voksen- og efteruddannelse for de personer, som måske ikke har trukket særlig meget på uddannelsessystemet tidligere,

og for hvem det er den eneste måde at få efteruddannelse på, når de er i beskæftigelse.

Så vil jeg også godt spørge Venstres ordfører med hensyn til den der AUF-skatteskrue, der nu er fjernet, om det ikke kan gøre Venstres ordfører lidt betænkelig ved den økonomiske situation, der har skabt, det kaos, der er ude på AMU-skolerne i dag, og de nedlæggelser, det har til følge.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg kan bekræfte, at vi ønsker at fastholde AMU som et aktivt, smidigt, fleksibelt tilbud til de kortuddannede, som er på arbejdsmarkedet.

Det, der så lægges op til med lovforslaget, er i stedet for at have de – jeg er lidt i tvivl om antallet – jeg mener det er 2.400 uddannelsesplaner, så dækker vi det ind under 100-150 kompetencebeskrivelser, som efteruddannelsesudvalgene skal være med til at lave. På den måde mener jeg, at der bliver en større smidighed i udbuddet til de kortuddannede.

Med hensyn til de økonomiske kaos, der i dag måtte herske ude på AMU-centrene og de nye erhvervsrettede institutioner, vil jeg da sige det på den måde, at der ikke er tvivl om, at der skal bringes orden i økonomien ude på skolerne, og at vi skal have de her styringsinstrumenter til at virke. Derfor lægges der også op til, at den nye bestyrelse for Rådet for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse skal med ind og rådgive videre i den sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Hvis det nu viser sig i den indstilling, der kommer, efter at bestyrelserne har rådgivet fremadrettet om erhvervsskolerne økonomi, at der skal bruges flere penge, er Venstre så villig til at være med til at finde de penge, så man kan sørge for, at der også er økonomisk grundlag for, at erhvervsskolerne og AMU-centrene kan lave kvalitetsefteruddannelse fremover?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Der er i hvert fald vilje, og jeg håber bestemt også på, at der er evne. Det er jo ikke sådan, at vi ikke har været villige til at finde flere midler. Faktisk er der i flerårsaftalen, som retter sig mod erhvervsskolerne, afsat flere midler til de kommende års arbejde på erhvervsskolerne.

Derudover – og jeg ved godt, at fru Anne-Marie Meldgaard ikke nødvendigvis er enig i det håndtag – har vi jo givet adgang til deltagerbetaling på bl.a. AMU-uddannelserne. Uanset hvad er det en indtægtskilde, som jeg håber på, at de nye erhvervsrettede institutioner vil benytte sig af. Jeg mener, det er fornuftigt, at når man trækker på et uddannelsesstilbud, der koster 10.000-15.000 kr. for en uddannelsesuge, er man også villig til at lægge nogle få hundrede kroner for den.

Derfor håber vi på, at der også vil være et positivt samarbejde fra erhvervslivet med henblik på at sikre en fornuftig økonomi, men det, der er væsentligt for Venstre, er, at uddannelsesstilbudene er der, at de er til rådighed, at de er gode, fleksible, hurtige, og så må vi kigge på, hvordan vi laver en fornuftig økonomistyring hen ad vejen. Det er vi meget villige til også i Venstre.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Anne-Marie Meldgaard som ordfører.

Anne-Marie Meldgaard (S):

Socialdemokratiet mener, at uddannelse er en af de vigtigste faktorer i arbejdet for at gøre samfundet bedre og mere retfærdigt. Det er gennem uddannelse, man bliver et bedre og mere oplyst menneske, og det er igennem uddannelse, man aktivt har mulighed for at ændre de vilkår, der gælder for ens liv og ens position i samfundet.

Derfor er det også indlysende, at uddannelse skal være et gode, alle skal have lige ret til og mulighed for. Vi finder derfor, at der er nogle meget uheldige tendenser i det samlede lovforslag om erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, vi behandler i dag.

Desværre starter vi allerede på det forkerte ben. Regeringen har med vedtagelse af loven om arbejdsmarkedets uddannelsesfinansiering i marts i år forringet arbejdsmarkedetsuddannelserne. Deltagerbetaling og afskaffelse af arbejdsgiverbidrag giver ikke mere uddannelse til dem, der har allermost brug for det, tværtimod er det svært at se, hvordan en målsætning om livslang læring skal kunne opfyldes, når der opføres barrierer i stedet for at åbnes døre.

I den forbindelse vil jeg minde ministeren om, at hun i foråret har lovet at fastholde AMU-programmet, og at Socialdemokratiet agter at holde hende fast på det under udvalgsforhandlingerne.

Men nok om det, vi vender os mod lovforslagene, vi behandler her i dag, og langt hen ad ve-

jen er vi enige med regeringen i målsætningen med dem. Selvfølgelig ønsker vi også et så fleksibelt og effektivt system for erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne som muligt, men vi mener, at måden, det gribes an på, er helt forkert.

I foråret blev der som sagt vedtaget lovgivning om struktur og finansiering på området, og i dag taler vi så om indhold. Det ville have været smartere, hvis vi havde talt om indhold først og siden finansiering. Sagt på en anden måde: Det er mere regeringens generelle tilgang til de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser, vi har noget imod, end det er de specifikke forslag, vi behandler i dag.

Jeg vil derfor nu kort ridse op, hvor vi gerne vil hen med forslagene:

Først og fremmest er det vigtigt for Socialdemokratiet at bevare arbejdsmarkedsuddannelserne. Lovforslaget rummer en opprioritering af erhvervsuddannelserne på bekostning af arbejdsmarkedsuddannelserne, og det synes vi er uheldigt. AMU-systemet er den eneste mulighed for videreuddannelse for den del af arbejdsstyrken, der allerede er på arbejdsmarkedet.

Hvis vi skal undgå at tabe en masse mennesker på gulvet, hvis kvalifikationer bliver overhalet indenom af den teknologiske udvikling, er det vigtigt, at vi bevarer AMU-programmet som et stærkt og effektivt system – og vel at mærke et system baseret på fornuftig og langsigtet planlægning frem for et system baseret på virksomhedernes behov fra sidste år.

Socialdemokratiet ønsker at sikre en hensigtsmæssig taksameterfinansiering af AMU-aktiviteterne, og derudover at den samlede AMU-ramme sikres gennem flerårige aftaler. Vi ønsker et AMU-system med respekt for forskellighed og med kvalitetssikring som et overordnet mål.

Vi tilslutter os regeringens målsætning om mere enkle regler og mindre bureaukrati, men det må aldrig blive sådan, at ønsket om forenkling går ud over hensynet til de mennesker, der skal bruge uddannelserne. Vi er alle forskellige, og det skal uddannelsessystemet tage hensyn til.

Kl. 17.15

Mere konkret savner vi i forslaget en begrundelse for, hvorfor AMU-uddannelserne afgrænses sådan, at personer med en videregående teknikeruddannelse, som f.eks. laboranter, ikke længere får adgang til denne slags uddannelser. Her så vi gerne lidt mere fleksibilitet.

Vi savner også en strammere målbeskrivelse for erhvervsuddannelsernes enkeltfag. Her ser

vi gerne, at kravene til målbeskrivelse bliver lige så håndfaste som for AMU-uddannelserne. Det er vigtigt, at vi kan være sikre på, at kursisterne lærer det, de skal, og at målene for enkeltfagene fremstår klart og tydeligt.

Så vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan de erhvervsuddannelsesenkeltfag, der ikke er med under en AMU-kompetencebeskrivelse, skal finansieres.

I forhold til skolegodkendelser mener vi, at de bør gælde for alle AMU-mål og EUD-enkeltfag under en kompetencebeskrivelse. Vi ønsker, at reglerne for skolegodkendelser ændres, så en godkendelse kommer til at omfatte samtlige arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag i den fælles kompetencebeskrivelse. Den enkelte skole bør få godkendelser på hele kompetenceområdet.

Endvidere har vi hæftet os ved lovforslagets bestemmelse om Undervisningsministeriets udfordringsret i forhold til uddannelsesudbuddet. Denne bestemmelse finder vi mindre hensigtsmæssig. Vi ser hellere kompetencen tillagt uddannelsesinstitutionens bestyrelse, der efter vores mening har bedre indsigt i områdets beskaffenhed. I det hele taget finder vi disse bestemmelser uklare og ønsker dem præciseret.

Endelig har vi hæftet os ved en række ting, vi mangler i forslaget. Vi savner i dagens forslag en tydelig og klar markering af AMU-uddannelsernes rolle i forbindelse med integration af arbejdskraften fra andre kulturer i det danske samfund. Arbejdspladsen er et helt centralt forum for integration, og her spiller den erhvervsrettede uddannelse en ikke uvæsentlig rolle, både direkte og indirekte, fordi, fordi et uddannelsesforløb i sig selv har integrerende effekt, og indirekte, fordi uddannelse øger chancen for fastholdelse på arbejdsmarkedet. Jeg vil i den forbindelse også spørge ministeren, hvordan de særlige AMU-aktiviteter for flygtninge og indvandrere skal finansieres. Skal det ske under AMU-rammen eller hvad?

Socialdemokratiet savner endvidere en understregning af arbejdsmarkedets parters ansvar og rolle i forbindelse med arbejdsmarkedsuddannelserne. Det er vigtigt for os, at parterne er sig deres ansvar bevidst, og at dette fastslås i lovgivningen. Herunder savner vi en understregning af det rummelige arbejdsmarked. Det er også vigtigt, at vi har et så rummeligt arbejdsmarked som muligt, og der skal være plads til alle. For os er AMU-uddannelserne en vigtig faktor i den henseende.

En aktiv brug af videre- og efteruddannelse kan gøre forskellen på, om en person kan fastholdes på arbejdsmarkedet eller ej, og ikke mindst for de personer, der af forskellige grunde kan have svært ved at magte de hidtidige job, er det vigtigt. Derudover ønsker vi efteruddannelsesudvalgenes opgaver præciseret og driftstilskuddene til dem opretholdt også efter 2006.

Som jeg har beskrevet det her, fremgår det, at Socialdemokratiet tilslutter sig det principielle indhold af dagens lovforslag, men vi er kritiske på en række konkrete områder, og vi er på den baggrund villige til at indgå i forhandlinger med regeringen om emnet, så vi sammen kan få luget tidslerne i forslagene ud.

Vi håber derfor, at ministeren vil leve op til de signaler, hun udsendte i foråret, så vi sammen kan finde et fælles fodslag om indholdet af voksen-, erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne. Det afventer vi, før vi tilkendegiver, om vi kan støtte forslaget.

Louise Frevert (DF):

L 73 og L 74 er to lovforslag, hvor vi nu er i tredje fase, og jeg må sige, at det ser ud til at blive et vældig godt tiltag for arbejdsmarkedsuddannelserne.

Med L 73 får vi nu den gennemsigtighed og fleksibilitet, som man har efterlyst inden for området. Der er også tale om, at der vil kunne opnås en ligestilling af vilkårene for udvalgte enkeltfag og arbejdsmarkedsuddannelser inden for den erhvervsrettede uddannelsesindsats med en klar opgavefordeling mellem uddannelserne og uden uhensigtsmæssige overlapninger i uddannelsesudbuddet. Det resulterer i, at man undgår ressourcspild, og at der ikke vil være dobbeltbooking af udbud.

Kl. 17.20

Det vil også medføre, at der kommer overskuelighed og effektivitet i voksenuddannelsesystemet, og at der vil komme et geografisk afstemt, fagligt og forsvarligt udbud, og det mener vi i Dansk Folkeparti er et absolut gode og en nødvendighed for at kunne tilgodese alle i hele landet lige godt med hensyn til efteruddannelse.

Desuden er det en rigtig god idé med fælles kompetencebeskrivelser, som bliver udarbejdet af efteruddannelsesudvalgene, og at det overordnede råd bliver Rådet for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Ifølge lovforslaget bliver der også nedlagt fem råd og udvalg, men man vil have mulighed for regionalt at etablere

underudvalg, som vil være i stand til at kunne varetage de regionale interesser. Det vil medføre en administrativ besparelse, der absolut vil være tiltrængt.

Det er et nyt koncept, og man regner med en indkøringsperiode til 2005. Jeg er ganske tryk og fortrøstningsfuld, fordi man fra ministeriet har tilkendegivet, at man vil følge udviklingen nøje inden for det næste år, og at man efter 3 år vil vurdere, om systemet har fungeret hensigtsmæssigt.

Med sådanne former for klausuler synes jeg, at man er helgarderet, bortset fra at jeg rent faktisk ikke kan forstå, hvis der er nogen, der ikke synes, at dette er en fornyelse og en gennemsigtig måde at gøre tingene på og helt igennem overskueligt, også fordi de personer, som skal deltage på kurserne, vil have lettere ved at gennemskue, hvad det er, de egentlig skal efteruddannes i, idet en kompetencebeskrivelse er en beskrivelse af jobområde og de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer. Desuden vil man også kunne tage enkeltfag, som er implementeret i en kompetencebeskrivelse.

Som sagt overlapper lovforslag nr. L 73 og nr. L 74 hinanden. I L 74 er det samme lovforslag, hvor der sker ændringer i anden lovgivning som følge af det samtidig fremsatte forslag L 73. Det gør det også nemmere at forstå, hvorfor det var nødvendigt for regeringen at flytte arbejdsmarkedsuddannelserne fra Arbejdsministeriet til Undervisningsministeriet. Det var for at skabe en sammenhæng i økonomistyringen på området og specielt at lægge vægt på, at der vil være en sammenhæng i uddannelsesindsatsen.

Det er nogle omfattende og store områder, der er i Undervisningsministeriet, men alt andet lige er det mest logisk, at al undervisning ligger under den samme ressort, og det gør det forhåbentlig også lettere som ordfører at forstå den store sammenhæng.

Men det er ikke alt i dette lovforslag, som jeg umiddelbart synes er hundrede procent klart. Jeg ønsker at spørge ministeren om de mindre, private uddannelsesinstitutioner, og hvorvidt man har spurgt de private uddannelsesinstitutioner, der er samarbejdspartnere med AMU-uddannelser på nuværende tidspunkt:

1. Hvor mange private uddannelsesinstitutioner udbyder erhvervsrettet efteruddannelse på nuværende tidspunkt?

2. Mener undervisningsministeren, at det er 110 pct. i overensstemmelse med Venstres politik ikke at tilgodese det frie, selvstændige initia-

tiv, deriblandt at være selvstændig erhvervsdrivende?

Der står i lovforslag nr. L 73, at med det nye og bredere udbuds-koncept for arbejdsmarkedsuddannelserne vil det blive svært for mindre, private uddannelsesinstitutioner og mindre institutioner for erhvervsrettet uddannelse at præstere den fornødne faglige ekspertise og dermed opnå godkendelse af tilbud, fordi de mindre institutioner ikke alene kan honorere godkendelseskravene til alle arbejdsmarkedsuddannelser optaget i en fælles kompetencebeskrivelse.

Jeg forstår fuldt ud intentionerne i L 73 og L 74: Man vil gerne have bekymring for de små selvstændige erhvervsdrivende sparket til hjørne. Længere fremme i lovforslag nr. L 73 står der, at man kan placere delelementer i en arbejdsmarkedsuddannelse hos et privat firma. Der er eksempelvis nævnt kørsel med lastbiler og busser, og et andet sted er der eksempelvis beskrevet efteruddannelse for chauffører, at private køreskoler kan undervise både i teori og praktik. Derfor synes jeg, at beskrivelsen er lidt misvisende.

Lægger lovforslaget op til, at vi på sigt vil få et efteruddannelsesmarked med få store offentlige udbydere? Det frie brugervalg er med til at sikre konkurrence og kvalitet på efteruddannelsesmarkedet. Spørgsmålet er, om præciseringen er klar nok i dette lovforslag, da det er vanskeligt at gennemskue, hvornår og i hvilke tilfælde det er tilladt at have delundervisning i privat regi under opsyn af en godkendt udbyder og under dennes ansvar.

Helle Sjelle (KF):

Regeringen kom i juni måned med handlingsplanen »Bedre uddannelser«. Handlingsplanen lægger op til en styrkelse i vore uddannelser på alle niveauer, at det er nødvendigt for at sikre, at samfundet også fremover opnår en øget vækst og velstand.

Kl. 17.25

I Det Konservative Folkeparti er vi fuldkomment enige i den anskuelse. I en kompleks, vidensbaseret og globaliseret hverdag er solide uddannelser og gedigne faglige kundskaber på en række områder en af de allervigtigste forudsætninger for, at den enkelte kan begå sig i samfundet.

I mit parti har vi ved snart sagt enhver given lejlighed understreget, at de nødvendige kompetencer skal opnås tidligt i livet; allerede som barn i folkeskolen skal fundamentet støbes. Det

er en opgave, som folkeskolen desværre er blevet dårligere til at varetage. I dag leveres endnu et bevis, hvis nogen skulle være i tvivl. En undersøgelse fra UNICEF placerer Danmark som nr. 20 ud af 24 lande, når det drejer sig om folkeskoleelevernes færdigheder inden for læsning, matematik og naturfag.

Den kommende styrkelse af folkeskolen vil først slå igennem om mange år. Bl.a. derfor er det ikke tilstrækkeligt, at vi kun koncentrerer os om de grundlæggende uddannelser. Vi har en forpligtelse til at sikre, at der på voksen- og efteruddannelsesområdet tilbydes solide, kompetencegivende forløb, som efterspørges på arbejdsmarkedet.

Helt konkret lægger disse forslag op til en videreudvikling af arbejdsmarkedsuddannelserne og en styrkelse af sammenhængen med erhvervsuddannelserne. Det er et mål, vi i Det Konservative Folkeparti støtter. Vi synes, at det har stor betydning, at vort voksen- og efteruddannelsessystem er så tidssvarende som overhovedet muligt.

Lovforslagene nr. L 73 og nr. L 74 falder fint i forlængelse af den målsætning.

L 73 indebærer primært, at arbejdsmarkedsuddannelserne og enkeltfag fra de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser bliver samordnet. Det har til formål at styrke de kompetencer, eleverne får, så de bedre matcher arbejdsmarkedets behov. Det medfører, at rammerne for arbejdsmarkedsuddannelserne fornys, og at der udarbejdes fælles kompetencebeskrivelser for enkeltfag og arbejdsmarkedsuddannelser.

L 74 sikrer bl.a. den nødvendige hjemmel til taksamertilskuddene til arbejdsmarkedsuddannelserne og enkeltfagene.

Derudover giver forslagene også mulighed for at gøre brug af økonomiske styringsredskaber såsom deltagerbetaling, aktivitetstilskudsloffer og reduceret godtgørelse inden for området.

Anvendelsen af styringsredskaberne skal dog bl.a. tage hensyn til efterspørgselsstyringen, fleksibiliteten og uddannelsesmålene i kompetencebeskrivelserne. De skulle gerne være med til at skabe et mere fleksibelt grundlag, der kan matche efterspørgslen i samfundet.

I Det Konservative Folkeparti hilser vi den øgede fokus på efteruddannelsesmulighederne velkommen, og redskaberne bifalder vi.

L 73 og L 74 tilgodeser i høj grad stærke konservative uddannelsespolitiske ønsker, og vi støtter derfor forslagene.

Aage Frandsen (SF):

Disse to lovforslag kan anskues ud fra den ramme, de indgår i, og de kan anskues ud fra det konkrete indhold, som ligger i lovforslagene.

Med hensyn til den ramme, de indgår i, er det jo, som det allerede er nævnt, tredje trin i en række lovforslag, som regeringen har fremsat.

Vi har tidligere kritiseret regeringen for den rækkefølge, som disse lovforslag kom i med hensyn til arbejdsmarkedsuddannelser, og vi var modstandere af, at man gennemførte det lovforslag om tvangsfusioner, der i virkeligheden er tale om, uanset at der formelt er tale om en frivillig ordning, der ligger i det lovforslag, som tidligere er vedtaget.

Vi har nu også set konsekvenserne af det, nemlig at man mangler ganske mange penge, og det er jo sådan, at hvis man lægger to typer uddannelsesinstitutioner sammen, som har svære økonomiske problemer, så betyder det jo ikke, at de ikke længere har økonomiske problemer.

Tværtimod viser det sig nu, at de har store økonomiske problemer, så derfor var vores frygt for, hvad de lovforslag, der blev vedtaget i foråret, kunne medføre, desværre begrundet. Vi havde også en bekymring for, at det i særlig grad ville gå ud over de kortuddannedes uddannelser.

Med hensyn til de penge, som ligger til efteruddannelses- og voksenuddannelsesområdet i det hele taget, må man jo konstatere, at der er skåret ned i de midler, der er til rådighed, og at man har indført brugerbetaling. Derfor opfatter vi meget af det, der ligger som ramme om de her to lovforslag, negativt.

Kl. 17.30

Når det drejer sig om de konkrete lovforslags indhold, er der både noget godt og noget skidt i dem. Det er selvfølgelig glimrende, at man prøver på at samordne uddannelser; det er glimrende at prøve at gøre det mere gennemskueligt, så de mennesker, der skal bruge uddannelser, kan finde ud af, hvilke uddannelser de skal benytte sig af. Det er også glimrende, at man ikke har de samme tilbud forskellige steder. Den form for unyttig konkurrence er vi ikke tilhængere af.

Men i forbindelse med det her lovforslag er det også vigtigt at få undersøgt nærmere, om der er mennesker, som hidtil har kunnet benytte sig af uddannelserne, som nu falder udenfor. Det er – også i høringssvar – blevet fremhævet, at det er der nogle grupper der gør, nogle mennesker, som i virkeligheden nok burde være omfattet af den her lovgivning, men som ikke læn- gere er det.

Det andet, der ligger i det, er, at der, i det omfang der er flere, der skal benytte sig af det, og rammen for økonomien ikke er øget, så er færre penge til rådighed, og der er større risiko for, at man sætter øget brugerbetaling ind og/eller indfører et aktivitetsloft.

Så tænkningen i selve lovforslaget er vi sådan set sympatisk indstillet over for. Så kan der være enkelte dele i det, som vi i forbindelse med udvalgsarbejdet må konstatere måske er negative.

Men det, der så er hovedproblemet i det, er den ramme, som det her lovforslag indgår i, fordi det netop er en tænkning, som vi ikke er enige i med hensyn til brugerbetaling og begrænset aktivitet.

Man kan sige så meget smukt om, at man prioriterer voksen- og efteruddannelse højt, men hvis man samtidig begrænser de økonomiske ressourcer, der skal anvendes til det, og indfører brugerbetaling, så er der jo ikke meget ved de smukke ord. Det er i hvert fald ikke det, man får mere uddannelse af.

Derfor vil vores holdning til de to lovforslag være bestemt af, hvad vi konstaterer i forbindelse med udvalgsarbejdet. Der vil vi se, om vi vil være i stand til at støtte de to lovforslag. For der er altså noget, der helt klart trækker i en positiv retning, og der er også noget, der klart trækker i en negativ retning.

Anders Samuelson (RV):

Jeg skal også på Det Radikale Venstres vegne give udtryk for en begrænset eller behersket positiv indgang til lovforslagene. Man kan som den foregående ordfører tale om rammer og indhold. Man kan også sige det på den måde, at det er et spørgsmål om, hvorvidt glasuren forholder sig på den rigtige måde til selve smagen af den kage, som man på et eller andet tidspunkt måske skal sætte tænderne i.

Vi har det på samme måde, som det er blevet påpeget af SF's ordfører, men også fra Socialdemokratiets ordfører, at vi er noget interesseret i at få et overblik over, hvordan det samlede billede ser ud, når der tages højde for de grader af brugerbetaling, som er blevet indført, og når man også tager højde for, hvad det samlede aktivitetsniveau kommer til at være i den sidste ende, efter at man eventuelt vedtager disse lovforslag.

Vi er på den anden side selvfølgelig også meget positive over for de dele af det, som gør, at vi forhåbentlig får en bedre samordning af systemet, en større gennemskuelighed og måske også

en mindre grad af ressourcespild på hele området. Så det er det, der er vores udgangspunkt, altså at glasuren, gennemsigtigheden og samordningen af systemerne ser meget fornuftige ud. Men skal man sige ja tak til hele kagen bare på baggrund af glasuren? Det er vi nok noget i tvivl om. Derfor vil vi dykke ned i det og følge under udvalgsarbejdet, om den kage ikke i den sidste ende skal have nogle andre ingredienser, så den kommer til at være spiselig også for Det Radikale Venstre.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Der er over 1 million ufaglærte i den danske arbejdsstyrke, hvilket er over en tredjedel af den samlede arbejdsstyrke. Over halvdelen af de ufaglærte har aldrig nogen sinde fået efteruddannelse, og samtidig er de ufaglærtes uddannelsesfrekvens faldende. Danske KAD-kvinder er blandt Europas mindst efteruddannede.

Det er den udfordring, vi står over for, når snakken handler om voksen- og efteruddannelse, nemlig at der er en meget stor gruppe mennesker i det danske samfund, der har et stigende behov for voksen- og efteruddannelse, et behov, som ikke bliver dækket i dag.

Efteruddannelsesaktiviteterne for netop den gruppe er faldet som en af de eneste i de senere år. I det hele taget er antallet af efteruddannelsesaktiviteter styrtdykket i disse år.

Kl. 17.35

Det skyldes for det første virksomhedernes mindre forbrug af efteruddannelse til de kortuddannede; for det andet den tidligere regerings arbejdsmarkedsreformers massive besparelser på løn, materialer, efteruddannelse af lærere osv. på AMU-kurserne og åben uddannelses-kurserne; for det tredje den faldende arbejdsløshed og de voldsomme indskrænkninger i lediges ret til uddannelse.

Samtidig må vi konstatere, at efteruddannelsessystemet i dag ikke giver tilstrækkelig gode muligheder for de ufaglærte. Lad mig bare nævne, at 75 pct. af deltagerne på AMU-kurserne har en eller anden form for erhvervsuddannelse i forvejen, og 80 pct. af deltagerne på åben uddannelse har en eller anden form for erhvervsuddannelse i forvejen. Det er et efteruddannelsessystem, som er lavet primært til de ufaglærte, men det er ikke dem, der bruger det. Eller også får de ikke lov til at bruge det, det er lidt svært at gennemskue.

Umiddelbart synes jeg, at der kan identificeres to hovedårsager til det her, nemlig pædagogiske og organisatoriske.

Kursernes udformning, altså undervisningsformen, har et stort medansvar for, om folk ønsker at tage efteruddannelse. Mange ufaglærte har ikke de bedste erfaringer fra skolebænken og har måske ikke den store lyst til at begive sig hen på sådan en igen. Samtidig er det næppe alle kurser, der bevidst henvender sig til den gruppe af ufaglærte, som ikke selv er motiveret for at tage en efteruddannelse.

Der er i den forbindelse to læringsmiljøer i forhold til efteruddannelse. Der er det på uddannelsesinstitutionen, og så er der det på virksomheden, og begge har fordele og ulemper.

På uddannelsesinstitutionen kan det almene aspekt komme ind i billedet, men undervisningen kan forekomme mere eller mindre relevant for den enkelte. På virksomheden vil undervisningen til gengæld være meget relevant i forhold til arbejdssituationen, men til gengæld kan den være ganske ensporet i retning af generel opkvalificering i forhold til den enkelte. Generelt må man jo sige, at en kombination af de to typer af læringer vil være den bedste, altså uddannelse og praksis.

VU-reformen indførte den forberedende voksenundervisning som en slags opkvalificering til efteruddannelse, en vigtig erkendelse og teoretisk et ganske fornuftigt skridt. I dag står vi så med det tredje af regeringens forslag til ændring af voksen- og efteruddannelse. Først sparer man pengene, det var i forbindelse med finansloven og AOF-loven, og så laver man en ny struktur for uddannelserne, og nu kommer der så et forslag om indhold og målsætninger for uddannelsesindsatsen. Det er altså stadig væk den fuldstændig omvendte måde at lave lovgivning på.

For os at se ligger de her forslag fint i tråd med regeringens øvrige uddannelsespolitik, specielt når det gælder voksen- og efteruddannelse, altså mere brugerbetaling og mindre almene tilbud, mere virksomhedsstyrede tilbud og en generel snæver markedstilgang, som giver dårligere uddannelse. Der er altså en række elementer i lovforslaget, der trækker i den forkerte retning, herunder skal jeg nævne en indsnævring af formålet med AMU, en fastholdelse af deltagerbetaling, flere grupper, som afskæres fra efteruddannelse, herunder laboranterne, en stigende udlicitering og en prioritering af EUD over for AMU. Og der skal jeg sige, at vi i Enhedslisten gerne så, at det gik i en anden retning.

Vi vil gerne sikre folk en ret til efteruddannelse, så de ikke nægtes det af en presset arbejdsgiver. Det kan bl.a. ske ved at oprette uddannelsesudvalg på alle virksomheder, hvori de ansatte kan lave planer for uddannelsesindsatsen på den enkelte virksomhed. Der skal være obligatoriske uddannelsesplaner for hver enkelt virksomhed. Alle skal have ret til et vist antal uger til efteruddannelse hvert år. Man skal altså kunne indføre et klippekort, som hver borger i den arbejdsduelige alder fik udleveret en gang om året.

Vi skal finde frem til nye og andre former for efteruddannelses tilbud, som alle grupper, også de, der har mest negative erfaringer med skolebænken, kan og vil deltage i. Det kræver pædagogisk nytænkning og så i øvrigt et markant skifte i den førte uddannelsespolitik.

Den store opgave ligger nu i at finde frem til nogle elementer i en ny pædagogisk tilgang til voksen- og efteruddannelse, og generelt synes vi, at det her lovforslag går i den forkerte retning. Enhedslisten så meget gerne, at vi tog den udfordring seriøst, at en masse mennesker i det her samfund aldrig har fået efteruddannelse. Det er deres eneste mulighed for at leve op til et arbejdsmarked, der i stigende omfang kræver højere kvalifikationer og mere skolegang.

Enhedslisten kan med de bemærkninger ikke støtte det her lovforslag.

Bodil Kornbek (KRF):

I Kristeligt Folkeparti er vi overordnet set meget positive over for disse lovforslag. Det gælder ønsket om at sørge for, at erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne bliver mere fleksible, og at der bliver en samordning på dette område. For det vil jo alt andet lige betyde, at man langt hurtigere kan imødekomme nye uddannelsesbehov samt udvikle de nødvendige uddannelser.

Kl. 17.40

Lovforslaget forsøger også at afklare de opgaver, som skal løses af henholdsvis arbejdsmarkedsuddannelsen og EUD-enkeltfag. Ideen med at koordinere uddannelsesindsatsen for enkeltfag og arbejdsmarkedsuddannelserne finder vi er god og vigtig, fordi man derved bl.a. også undgår overlappning mellem de enkelte uddannelser og fag.

Vi er også enige i intentionerne om at gennemføre en harmonisering af beskrivelsesformerne inden for de forskellige områder, og det er der, vi kommer ind på begrebet kompetence-

beskrivelser, som vi synes er konstruktivt og godt for dette område.

Men vi har nogle enkelte områder, hvor vi er skeptiske, og som vi gerne vil se nærmere på under udvalgsarbejdet. For der er visse områder, som vi mener måske har brug for en afklaring eller i hvert fald en opklaring, og det er bl.a. i forhold til økonomien.

For det er meget vigtigt for os, at det ikke kommer til at betyde en forringelse for de kortuddannedes muligheder for en kompetenceudvikling. Det er vigtigt for os, at alle er en del af livslang læring, og at man formår at tilskynde til øget uddannelse igen og igen. Og vi er nervøse for, hvis den øget betaling bliver en hindring for, at de, der har aller mest brug for det, faktisk bliver hægtet af og bliver marginaliseret.

Økonomien må ikke være det, der sætter grænser eller forhindrer folk i at komme videre i en opkvalificering på nogen som helst måde. En del af AMU-programmet fungerer også som grunduddannelse, og det ville ikke være gunligt for arbejdsmarkedet, hvis ikke den enkelte, der har brug for det, også har en reel mulighed for at få de kompetencer. Så det vil vi gerne ind og se nærmere på under udvalgsarbejdet.

Et andet område, som også har vores bevågenhed, er, om det her får en betydning for yderområderne. Der står i forslagens bemærkninger, at mindre institutioner kan få svært ved at opnå godkendelse til udbud af uddannelser inden for kompetenceområderne.

Jeg må indrømme, at jeg ikke helt kan gennemskue, hvad det vil komme til at betyde. Men jeg frygter, at det kan betyde, at uddannelsesmuligheder i yderområderne i den grad bliver formindsket, og det er dér, hvor der især er brug for det. Så det vil vi ikke finde særlig hensigtsmæssigt.

I forslaget bliver der også lagt meget vægt på, at uddannelserne i stigende grad skal styres efter erhvervslivets behov. Ulempen ved dette system kan være, at det vil trække i retning af kortsigtet og ad hoc-præget brug af efteruddannelser. Der ser vi, det er utrolig vigtigt, at man i uddannelsessystemet har de her samspil også med erhvervslivet, så vi sikrer os, at der også i fremtidens samfund er de kvalifikationer, der er brug for, og at det ikke kun er de behov, vi kan se her og nu, og som vi faktisk står og mangler.

Så selv om vi kan se nogle positive intentioner i det her forslag, som vi også er enige i, har vi altså nogle problemstillinger, som vi meget

gerne vil have belyst i arbejdet fremover, inden vi tager endelig stilling til forslaget.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Regeringens helt overordnede formål med lovforslaget her skal ses i lyset af, at arbejdsmarkedsuddannelserne ved regeringsdannelsen blev flyttet over i Undervisningsministeriets ressort, og vores helt overordnede formål er at skabe en bedre sammenhæng i udbuddet af voksen- og efteruddannelse. Som flere ordførere har været inde på, er lovforslagene her tredje fase i det forløb frem mod målet, nemlig en større sammenhæng i voksen- og efteruddannelses tilbuddene.

Hvis jeg sådan lige skulle understrege, hvad målet med den større sammenhæng er, så er det at skabe fleksible og relevante og fagligt stærke uddannelser, der imødekommer virksomhederne, men også medarbejdernes behov for efteruddannelse.

Der er også tale om, at vi med tredje fase her ønsker at skabe en større overskuelighed i udbuddet af voksenuddannelse.

Kl. 17.45

Endelig har vi med hele reformen her også ønsket at sikre, at vi har fagligt og økonomisk bæredygtige uddannelser, der er geografisk afstemt. Endelig har vi også et mål om at sikre en optimal udnyttelse af voksen- og efteruddannelseskapaaciteten, herunder naturligvis at indhøste administrative besparelser ved en sammenlægning af de to uddannelsesformer. Det tror og håber jeg på, at vi når her med tredje fase af hele reformen af voksen- og efteruddannelsessystemet.

Jeg vil gerne takke Folketinget for den meget velvillige modtagelse af tredje fase, og jeg vil gerne give mit tilsagn til at bidrage til en grundig udvalgsbehandling. Jeg har lyttet mig til, at der på visse punkter er behov for afklaring og opklaring, og det bidrager jeg naturligvis meget gerne til.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, be-

tragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af lovforslag nr. L 75: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser med flere love. (Forenkling af uddannelsesråd m.v. og godkendelse af institutioner til landbrugsuddannelse).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 6/11 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

Ministeren har hermed fremsat lovforslag om forenkling af råds- og udvalgsstrukturen på de erhvervsrettede ungdomsuddannelses-, voksen- og efteruddannelsesområder.

Med lovforslag nr. L 73 har ministeren foreslået et samlet råd for voksen- og efteruddannelse nedsat, mens nærværende lovforslag lægger op til en samling af rådgivningsstrukturen på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

I praksis betyder forslaget, at den overordnede rådgivning vedrørende erhvervsuddannelserne, landbrugsuddannelserne og social- og sundhedsuddannelserne samles i et koordinerende råd. Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, og rådgivning vedrørende produktionsskoleforløb og om almen uddannelse m.m. for kortuddannede voksne samles i et råd om kortuddannedes fortsatte uddannelse.

Med lovforslaget ændres Erhvervsuddannelsesrådet til Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser. Uden for dette råd nedsættes Landbrugsuddannelsesudvalget og Udvalget for grundlæggende Social- og Sundhedsuddannelser.

Formændene for de to overordnede rådgivende råd, altså det nye Råd for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser og så det nye voksen- og efteruddannelsesråd får begge sæde i hinandens udvalg med henblik på koordination mellem de to udvalg, hvilket er meget hensigtsmæssigt.